

Balog Zoltán püspök igehirdetése

Hallgassuk meg Testvérek Isten igéjét! Az igehirdetés alapigéje a mai napra rendelt igeszakasz Pál apostolnak a Kolossébeliekhez írt leveléből, Ravasz Lászlónak 1971-ben kiadott Károlit revideáló fordításából, melyet az Egyesült Államokban adtak ki.

Ezt írja az Apostol: „*Most örülök. Örülök a ti érettetek hordozott szenvedésimnek. És ami az én testemben Krisztus szenvedéseiből hiányzott, azt pótolom az ő testéért, ami az egyház. Ennek lettem én szolgálójává az Isten házirendje szerint, amely előírja, hogy teljesen ismertté tegyem előttetek az Isten igéjét. Azt a titkot nevezetesen, amelyet elrejtett öröktől fogva és nemzedékek óta, de most kijelentett az ő szentjeinek. Ezeknek akarta Isten tudtukra adni, hogy mily nagy a titok dicsőségének gazdagsága a pogányok között. Ez a titok: a Krisztus tibennetek lakozik, és ő az eljövendő dicsőségnek a reménysége. Ezt hirdettük mi, mikor intünk és tanítunk minden embert teljes bölcsességgel, hogy úgy állítsuk az Isten elé, mint aki Jézus Krisztusban tökéletes. Ezért fáradozom én is, és tusakodom az ő ereje által, amely bennem is hatalmas nagy munkálkodik.*”
Kol 1, 24-29.

Ünnepelő Gyülekezet, kedves Testvérek!

Sic itur ad astra. Fel a csillagokig. Út vezet oda!

Hogyne törne valaki egyre feljebb, akár a csillagokig is ennyi talentummal, mint amennyi Ravasz Lászlónak adatott. Bár abban a református világban, melyben ő felnőtt – és melynek mi is részei lehetünk –, nem nagyon értékelik az egyéni ambíciókat. Ha valakin átsüt az egyéni ambíció, és nem az határozza meg, amit a mai igeszakasz legelején olvasunk – „*ti érettetek*” teszem, amit teszek –, abból sok jó nem fog kijönni. És egy jól működő, jó lelkiismerettel és tisztánlátással élő egyházi közösség nem is engedi az ilyen embert az élre. De abban nem meggondolatlan góg volt, ahogyan Ravasz László fölfelé törekedett.

Amikor a világháború, Trianon, a külső bajok tépázták, rombolták azt a világot, ami az övé volt (és ami a miénk), akkor is hitt abban, hogy a szellem erejének és nagyságának ez sem állhat az útjába.

Fel a csillagokig. Emberi vágy, ösztön. A miénk is, nem? Legalább egyszer az életben – mi is így gondoljuk –, majd lesz belőlünk valaki. És miközben kapaszkodunk fölfelé a csillagokig, aközben azok lehajolnak hozzánk. Pontosabban ama fényes hajnalcsillag hajol le hozzánk. Nem kell fölmenni. Nem kell ezért fölfelé törekedni, mert lejön. Lejött ide az az esthajnalcsillag. Idejött közénk, idejött hozzánk. Micsoda katarzis! Micsoda kegyelem, hogy a nagy feladatra felkészülés idején már megadatott ez neki. Megadatott az, ami minden örökséget, minden tervet, minden jószándékot, minden elképzelést, minden tehetséget egyedül igazzá tud tenni: a személyes döntés. Ő az enyém és én az Övé vagyok. Krisztusé. *Solus Christus*. Enélkül mit ér minden más? De ha *Solus Christus*, akkor feltárul a magasság, akkor kitárul a tér, és akkor – ahogyan a mai igében olvassuk –, tiéd lesz az egész. Úgy lesz a tiéd, hogy szolgálhatod azt, aki az egészet, a teljességet teremtette, megszabadította és megtartja. És teret nyit benne az egyháznak erre a titokra, erre a misztériumra.

A titok az, hogy aki bennünk van, az közöttünk van. Ravasz László saját fordításában a „*bennünk*” mel-

lett döntött, de bizonyára tudta, elfogadta, hitte és bízott abban, hogy „közöttünk”. Ez az egyház titka. Amikor fölismered azt, hogy benned a Krisztus, akkor fölismered azt, hogy aki bennünk él, az közöttünk is jelen van. Ugyanaz van közöttünk, aki bennem van és benned. Ez a kilépés az individualista, magánüggyé degradált zseb-krisztussal folytatott hívő életből, ez az egyház titka. Lehet együtt hirdetni, együtt tenni, együtt építeni, lehet együtt – a szó legjobb értelmében – prezentálni. Nem magunkat, hanem Őt.

De nemcsak a magasság tárul ki, hanem megnyílik a mélység is. Megnyílik a mélység, mert azt olvasuk, hogy: *test*. Test vagyunk. Testben vagyunk. És ezért tárulnak fel a mélységek kívül és belül. Amikor összeomlik az a világ, az a jól ismert, amelyikben minden prófétai hang és bírálat ellenére olyan magától értetődően mozgott ő is és kortársai is a saját közegükben. Amit kortársai közül annyian „mindennek” hittek, az összeomlott, és még a maradékait is szétszedték. Pál apostol szavai teljesedtek be rajta és rajtuk: ami a Krisztus szenvedéseiből „hiányzott”, azt pótolta ki az ő testéért, az egyházért. Átéljük, hogy milyen az, amikor amit olyan helyesnek, jónak és megfelelőnek láttunk, abból kudarc lesz. De itt még többről is szó van, mint hogy egyszerűen szenvedünk attól és amiatt, amit mi bűnnek nevezünk. Ennél mélyebb és magasabb titokról van szó. Ez a szenvedés ez más és több. Ez Krisztus titka. Krisztus titka, hogy arra méltat bennünket – és őt is arra méltatta –, hogy osztozzunk az ő szenvedésében a világért, a világunkért. Kipótolni, helyettesíteni, hozzá tenni? Micsoda gondolat! Vele szenvedni, miközben Ő szenved velem. Ez a „Krisztus bennem és Krisztus közöttünk” létének a titka. Az a titok, ami titok marad, és így, mint titok tart életben, gazdagít meg. Mert a titoknak ez a természete: minél mélyebbre merülsz benne, annál titokzatosabb lesz. Nem fogod megfejtetni! Ne is akard! Őt ez a titok, ennek a titoknak keresése mozgatta élete utolsó percéig, ahogyan a *Solus Christus* mellé odakerül a *Sola Scriptura*. És a *Sola Scriptura* magyarázata közben egy olyan saját hangra talál, mely a mai napig visszhangzik bennünk.

Ezután magától értetődően következik az, amivel a mai igeszakasz végződik: *Sola gratia*. Ma délelőtt azzal kapcsolatban volt egy vita, hogy van-e katarzis Ravasz László életében? Katarzis volt-e az, amit átélt, amit végiggondolt Ravasz László a II. világháború összeomlása után? A mi katarzisunkat úgy hívják, hogy *Sola gratia*. A kegyelem csodájának az átélése. A *Sola gratia* bizonyossága tart bennünket életben és ez gazdagít: hogy ami bennem és közöttünk történik, az kegyelem. Minden kegyelem. De azért kérdezzük meg, hogy Ravasz László katarzisa, a *Sola gratia*, lehet-e a mi katarzisunk is? Mi van a végig nem gondolt ügyekkel, az el nem intézett dolgokkal, a megválaszolatlan kérdésekkel? Lehet, hogy neki jó volt így, de mi hagyhatjuk ennyiben? Ravasz Lászlónak nem egyéni katarzisa adatott, nem felmentés, hanem *Sola gratia*, kegyelem. S ez lehet a miénk is. Mert Ravasz László a miénk. Harcaival, kérdéseivel, tévútjaival, győzelmeivel és áldott szolgálatával. Nem Ravasz Lászlónak volt egyházkerülete, hanem az egyházkerületünknek volt és van Ravasz Lászlója. És nemcsak az egész magyar reformátusságnak van Ravasz Lászlója, hanem mindenkinek, aki alázatosan az ő szolgálta keresztül akar közelíteni Isten igéjéhez. Ravasz László nem a miénk volt. Ő az Istené. Nemcsak volt, hanem most is az Övé. Istené, aki nekünk ajándékozta őt, hogy egyszerre együtt segítsen minket nagysága és eltévedései a kegyelem által. Mert a végén és közben is minden kegyelem.

Hála legyen érte Istennek. Ámen.

Elhangzott 2021. október 1-én a Budapest-Kálvin Téri Református Egyházközség templomában